

Mravní aspekt bojové pohotovosti a připravenosti příslušníků socialistické armády

V soudobém buržoazním i socialistickém vojenství, v jeho výcvikové, bojové i válečné praxi působí v dialektické jednotě celá řada materiálních a duchovních faktorů, na nichž v určující míře závisí průběh i výsledek války. Mezi duchovními činiteli, které působí ve vojenství, náleží nikoli podružná úloha mravnímu faktoru, který je nedílnou součástí bojové síly armády, bojové pohotovosti a připravenosti ozbrojených sil. „Ve vztahu k válce, k vojenství a ozbrojeným silám se duchovní činitel projevuje především prostřednictvím svého jádra — morálního faktoru. Jako konkrétní duchovní síla se stává podstatnou organickou složkou bojové připravenosti armád...“ (Internacionální výchova a upevňování morálního faktoru armád zemí Varšavské smlouvy. Praha 1982, s. 176.)

Ani v podmínkách uplatňování vědeckotechnického pokroku v socialistickém vojenství nezávisí úspěch v případném válečném konfliktu jen na zbráních a vojenské technice, ale na člověku, jeho duchovních kvalitách a praktických postojích.

V jistém smyslu lze říci, že veškerá očekávání a naděje, vkládané do úlohy a poslání socialistické armády, závisí především na subjektivním činiteli, na příslušnících ozbrojených sil.

Duchovní faktor, činitel vojenství, války, ozbrojeného zápasu představuje celý komplex ideálních společenských jevů a procesů, mezi nimiž mj. nacházíme individuální a společenské vědomí — politické, práv-

ní, mravní, vědecké, estetické, filozofické, náboženské, ideové přesvědčení, ideové postoje, sociální psychologii, smýšlení, citění, vzdělanostní a kulturně technickou úroveň příslušníků ozbrojených sil.

Mravní morální faktor, činitel vojenství je jedním z významných prvků duchovního faktoru, činitele vojenství. Jeho speci-fičností je, že přistupuje k vojenským jevům a procesům z hlediska etických principů, norem, hodnot, z hlediska mravního dobra a mravního zla.

Morální faktor vojenství se týká jednoho z celé řady aspektů vojenských jevů a procesů, aspektu mravního, který koexistuje s politickým, právním, mezinárodně právním, vojenským, ekonomickým, vědeckotechnickým a jinými aspekty vojenství.

Sebedokonalejší vojenská technika nemůže v žádném případě nahradit, substitovat duchovní kvality lidského činitele v soudobé válce. V dokumentech XXVI. sjezdu KSSS se v této souvislosti připomíná: „Bojový potenciál sovětských ozbrojených sil tvoří těsné spojení dokonalé technické vybavenosti s vojenským mistrovstvím a nezlomnou morálkou.“ (XXVI. sjezd KSSS. Dokumenty a materiály. Praha 1981, s. 66.)

Obsahem článku není zabývat se celou problematikou bojové pohotovosti a připravenosti příslušníků socialistické armády, ale objasněním, v čem spočívá mravní aspekt a mravní hodnota bojové pohotovosti a připravenosti socialistické armády.

Dříve než zaměřím pozornost na objasnění mravního aspektu bojové pohotovosti a připravenosti příslušníků socialistické armády, považuji za nutné alespoň pracovně vymezit pojmy **bojová pohotovost** a **bojová připravenost**.

Bojová pohotovost představuje stav, způsobilost, schopnost vojsk ve stanoveném čase, organizovaně, v jakýchkoli podmínkách a v každé situaci zahájit bojovou činnost a úspěšně splnit stanovené úkoly. Bojová pohotovost je závislá na bojové připravenosti armády. Tvoří ji celá řada strukturálních prvků. V této souvislosti D. F. Ustinov uvádí: „Bojová pohotovost sestává z mnoha komponentů. Hlavními z nich jsou stupeň komplexnosti a technického vybavení armády a námořnictva, úroveň jejich připravenosti k řešení složitých a mnohostranných úkolů, bojová sladčnost vojenských kolektivů, morální politické a bojové vlastnosti vojáků, organizační schopnosti velitelů, štábů, politických pracovníků, jejich umění pevně a nepřetržitě řídit vojska v různých bojových situacích.“ (Ustinov, D. F.: Izbrannyye reči i statii. Moskva 1979, s. 501.)

Jde tedy o jevy, které mají řadu aspektů, mezi nimiž nacházíme mj. aspekt politický, vojenskoodborný, vojenskotechnický a pochopitelně i aspekt mravní.

Bojová pohotovost a připravenost armády je jednak výslednicí působení rozličných sociálních činitelů — ekonomických, vědeckotechnických, vojenskoodborných, politických, právních, mravních a jiných i výslednicí politické, vojenskoodborné, vojenskotechnické i mravní výchovy příslušníků socialistické armády. Současně však vystupuje jako relativně samostatný činitel, prvek armádního organismu. Jinými slovy řečeno: V bojové pohotovosti vojsk se v jeho ohnisku sbíhá obrovské úsilí a hmotné náklady lidu na vyzbrojení armády, bojový výcvik a disciplína všech příslušníků armády, umění velitelského sboru řídit vojska a mnoho jiného. Je to koneckonců vyvrcholení bojového mistrovství vojsk v době míru a klíč k vítězství ve válce.

Ozbrojené síly státu, vojenskopolitického spojení, musí být nejen svou materiálně technickou základnou, organizační strukturou, výcvikem, ale i výchovou, včetně mravní výchovy, co nejlépe přizpůsobeny sociálním funkcím a cílům, které mají plnit.

Kvalita a účinnost **mravní složky bojové pohotovosti** a připravenosti je závislá na celé řadě sociálně politických činitelů, jako je např. vojenská politika státu i vojenskopolitického spojení, vojenskostategická koncepce a vojenská doktrína státu a

spojenectví, sociální charakter armády, její funkce, úkoly, poslání a smysl existence atd. Čím sociálně politicky spravedlivější, pokrokovější a humannější charakter mají výše uvedené vojenskopolitické jevy, tím je i úloha a vliv mravní složky bojové pohotovosti závažnější. V tomto smyslu existují podstatné a nepřeklenutelné rozdíly mezi armádami protikladných společenských systémů.

Určujícím determinujícím činitelem mravního aspektu bojové pohotovosti a připravenosti příslušníků jakékoli armády jsou však její hlavní sociální funkce, které plní.

Mezi sociálními funkcemi současných imperialistických armád nacházíme funkci mocenského nástroje a ozbrojené opory třídního panství monopolistické buržoazie, funkci prostředku boje mezi jednotlivými skupinami kapitalistů navzájem, funkci nástroje koloniální expanze i nástroje k zachování a udržení koloniálního panství, funkci ozbrojeného nástroje k realizaci antikomunistické politiky soudobého imperialismu.

Tento poznatek se nutně promítá do třídně protikladného **mravního obsahu bojové pohotovosti** daného sociálního typu armády — buržoazní či socialistické.

Jestliže se monopolistická buržoazie snaží realizovat své ekonomické, politické a vojenské zájmy (mezi nimiž např. nacházíme ekonomické, politické, ideologické i vojenské podmanění a získání nadvlády nad revolučními silami, zvrácení zákonitěho, progresivního vývoje ve světě, garantování a stabilizování mezinárodního systému vykořisťování a útlaču, vměšování se do vnitřních záležitostí svrchovaných národů, vnucování své vůle druhým národům s využitím ekonomických a politických sankcí i hrozbou použitím vojenské síly), musí tomu odpovídat i obsah mravního „zpracování“ příslušníků imperialistické armády.

V současnosti jsou příslušníci armád imperialistických států mj. i morálně připravováni na vedení agresivních válek a vojenských intervencí proti socialistickým zemím, popřípadě proti zemím, v nichž je ohroženo třídní panství buržoazie revolučním dělnickým hnutím, na ozbrojené potlačování revolučních demokratických hnutí za demokracii, svobodu a mír a v neposlední řadě i na vojenskou podporu politické reakce v kapitalistických zemích.

Tyto ekonomické, politické, ideologické a vojenské cíle imperialistické buržoazie nacházejí své zakotvení ve vojenskostategických koncepcích imperialistických států, popřípadě vojenskopolitických koalic,

kteří bývají rovněž mravně zdůvodňovány a zabezpečovány.

Tendence k politické reakci, zvlášť, násilí a imperialistické agresi vyžaduje zásadně jinou morální přípravu příslušníků imperialistických armád, než tomu bylo např. v době, kdy pokroková buržoazie bojovala proti aristokratické, monarchistické reakci, vystupovala na obranu vlasti a buržoazní revoluce.

Armády socialistických zemí se svou sociální povahou a dějinným posláním zásadně liší od armád vykořisťovatelských států.

Poslání socialistických armád bránit socialistické revoluční vymoženosti ve vlastní zemi před vnější imperialistickou agresi, vojensky zajistit bezpečnost zemí socialistického společenství, být oporou národů v jejich boji za národní nezávislost, spolupodílet se na odvrácení světové termonukleární války a udržení světového, spravedlivého, demokratického míru nemá pouze politický a mezinárodně právní aspekt, ale i významný aspekt mravní. Proto další růst jejich síly a zvyšování jejich bojové schopnosti odpovídá zájmům všeho pokrokového lidstva.

Mravní aspekt bojové pohotovosti a připravenosti socialistické armády je nutné posuzovat vždy konkrétně historicky. V současnosti je zapotřebí přihlížet k celé řadě nových sociálních jevů a procesů vojenskopolitické a vědeckotechnické povahy, které probíhají v třídně rozděleném světě.

Mezi činiteli vojenskopolitické povahy, které zvýrazňují význam, úlohu a mravní hodnotu bojové pohotovosti a připravenosti socialistické armády, je nutné na čelném místě připomenout především politickou a mravní odpovědnost zemí socialistického společenství a jejich ozbrojených sil za zachování spravedlivého, demokratického světového míru, dále zabezpečování příznivých vnějších podmínek a předpokladů pro plnění hospodářského a sociálního programu zemí socialistického společenství, zajištění realizace sociálního pokroku ve světě, záchranu lidské civilizace před vyhlazením ve světové termonukleární válce, nutnost zmaření všech imperialistických aktů agrese a mezinárodní zvláště, požadavek připravenosti socialistické armády na možný válečný konflikt dvou třídně antagonistických společenských systémů, který by se vyznačoval mimořádnou rozhořčeností, nekompromisností a úporností vedení ozbrojeného zápasu.

Dalším, kvalitativně novým činitelem, který zvyšuje nároky na mravní složku bojové pohotovosti armády, je uplatnění výsledků **vědeckotechnického pokroku ve vo-**

jenství. Vliv tohoto činitele se projevuje v nárocích na mravní aspekt bojové pohotovosti v zásadě ve dvojitým smyslu. Jednak klade mimořádné nároky na mravní odpovědnost jednotlivců i armády jako celku za udržování soudobých bojových prostředků v nepřetržitě bojové pohotovosti, za odpovědnost za jejich včasné, efektivní použití v případě nutnosti odrazení imperialistické agrese, jednak na mravní odpovědnost za vyloučení nahodilého selhání techniky a obsluh soudobých bojových prostředků. Vědeckotechnický pokrok ve vojenství přináší enormní ohrožení životů a zdraví příslušníků armády, civilního obyvatelstva a v jeho rámci i nejbližších rodinných příslušníků vojáků. K tomu je nutné připočíst i kvalitativně nové psychologické účinky soudobých zbraní, zejména zbraní hromadného ničení, které by vyvolaly mj. značnou psychickou zátěž příslušníků armády.

Vědeckotechnický pokrok ve vojenství by vyvolal takové nové jevy a procesy, provázející soudobé buržoazní i socialistické vojenství, jako je výrazný pokles podílu činnosti přímo spjatých s bojovou činností i značný pokles četnosti situací, kdy se příslušníci armády dostávají do bezprostředního, přímého, fyzického kontaktu s nepřítelem, s jeho živou silou; růst činností, které souvisí s údržbou, seřizováním a opravováním složité vojenské techniky a zbraňových systémů; měnící se proporce mezi bojovými a zabezpečovacími jednotkami ve prospěch jednotek bojové činnosti vojsk.

Kvalitativně nové požadavky na mravní přípravu příslušníků socialistické armády přináší i stále více se prosazující tendence, vyvolaná mj. uplatňováním vědeckotechnického pokroku v socialistickém vojenství. Je představovaná delegováním pravomoci a odpovědnosti z vyšších míst velení a řízení na místa velení a řízení nižší, na podřízené, často až na řadové vojáky.

Za této situace řadoví příslušníci socialistické armády, nižší velitelé potřebují podstatně jinou „životní výbavu“, včetně tomu odpovídající mravní přípravy a mravní zdatnosti, mají-li úspěšně splnit své úkoly.

V bojové pohotovosti a připravenosti, dnes více než kdykoli v minulosti, hraje významnou úlohu faktor času. Na rozdíl od minulosti, kdy přechod z mírové situace k válečné situaci trval vždy určitou dobu, při nynějších bojových prostředcích může mír skončit současně pro veškeré ozbrojené síly a pro celou zemi. Nebude čas na dlouhé rozmýšlení a mírová nálada musí být překonána v jediném okamžiku.

Význam mravní výchovy a připravenosti příslušníků socialistické armády v současnosti zvyrazňuje i nebývalá **ideologická konfrontace** a ideologická příprava války, rozpoutaná imperialistickými státy.

Příslušníci socialistické armády nemusí být vždy imunní vůči rozkladnému vlivu buržoazních, maloburžoazních ani křesťanských mravních idejí, teorií a názorů a mravních přežitků, které se mohou velmi negativně projevit v jejich myšlení, přístupech a jednáních, a oslabovat bojovou pohotovost armády.

Bojovou pohotovost a připravenost socialistické armády mohou velmi vážně oslabovat zejména abstraktně humanistické a buržoazní i křesťansko-pacifistické názory a postoje k takovým jevům, jako je válka, mír a mírové soužití.

Stejně negativní úlohu plní i buržoazní ideologická diverze a propaganda, demagogie a lži, které vydávají imperialistické státy za jediné a důsledné stoupence míru, odzbrojení, uvolňování mezinárodního napětí a všestranné spolupráce zemí s rozdílným společenským zřízením, a naopak obviňují země socialistického společenství z agresivní zahraniční politiky, z hegemonistických snah, z materiální a ideologické přípravy války proti kapitalistickým státům, z permanentního ohrožení kapitalistického světového systému. To má jednak usnadňovat další horečné zbrojení a pokračující přípravu k agresi, jednak narušit přesvědčení vojáků socialistických zemí o pokrokovém obsahu jejich vojenské třídní povinnosti a historicky spravedlivém charakteru jejich internacionálního obranného svazku.

K paralyzování rozkladného vlivu imperialistické ideologické diverze na mravní vědomí příslušníků socialistických armád je nezbytné ideologickou prací soustavně odhalovat podstatu imperialismu, jeho skutečnou tvář, názorně ukazovat jeho vykořisťovatelský charakter a zločinnou politiku vůči pracujícím v kapitalistických zemích, z třídních pozic objasňovat jeho uchvatitelskou zahraniční politiku, zvláště její vojenskopolitické stránky, podrobovat kritickému rozboru agresivní obsah jeho vojenských doktrín a strategických koncepcí, správně ukazovat reakční poslání jeho ozbrojených sil jako spolehlivého nástroje dosahování třídních cílů imperialismu.

Mravní motivy, postoje, odhodlání a angažovanost příslušníků socialistické armády v bojové situaci jsou v podstatě míře determinovány mj. i tím, jak se dovedou marxisticko-leninský orientovat v problematice války a míru, v jejich příčinách,

v podstatě, v sociálně politickém, mezinárodně právním i etickém hodnocení, v sociální úloze, funkcích a poslání, které konkrétní válka i mír plní v životě té které společnosti.

Jak jsem již uvedl, bojová pohotovost a připravenost socialistické armády není výlučně vojenským, ale i politickým a mravním jevem. Jinak řečeno, nepředstavuje pouze vojenskou, ale i politickou a mravní hodnotu. Mravní hodnota bojové pohotovosti je přímo závislá na jejím místě a úloze, kterou plní v systému opatření, jež zajišťují socialistickou společnost a společenství socialistických zemí před imperialistickou agresí.

V rámci bojové pohotovosti, jako jedné z **mravních hodnot**, nacházíme celou řadu dalších hodnot, které představují strukturní prvky bojové pohotovosti a rovněž nepostrádají svůj mravní aspekt.

Konkrétněji řečeno, významnou a neodmyslitelnou hodnotou bojové pohotovosti, která nepostrádá mravní hodnotový význam, je současnému stupni vědeckotechnického pokroku odpovídající materiálně technická vybavenost vojsk zbraněmi a ostatní vojenskou technikou. Mravní hodnotou je všestranná, harmonická politická, mravní, vojenskoodborná, vojenskotechnická připravenost a bojové mistrovství příslušníků socialistické armády. Mravní hodnotou jsou i morálně politické a bojové vlastnosti vojáků, stejně tak jako organizační schopnosti velitelského sboru, příslušníků, štábů atp.

Mravní složka bojové pohotovosti a připravenosti socialistické armády zahrnuje celou řadu mravních hodnot v podobě vlastností příslušníků socialistické armády, mezi něž patří odhodlanost dát všechny své fyzické i duchovní síly ve prospěch obrany vlasti a socialistického společenství, schopnost snášet a překonávat strádání a těžkosti bojové činnosti, udržet si bojového ducha a schopnost klást odpor nepříteli v podmínkách složitých i zdánlivě bezvýhodných situací, schopnost řešit a obstát v mravně konfliktních situacích ozbrojeného zápasu, připravenost obětovat i svůj vlastní život v zájmu splnění bojového úkolu atd.

Mezi **mravně negativní, nežádoucí jevy**, které vážně narušují bojovou pohotovost a připravenost armády, je možné mj. zařadit ztrátu vědomí, pocitu osobní odpovědnosti, pasivitu, nezájem o plnění vojenských povinností, trpný postoj k vojenské službě, pesimismus, pocit bezvýhodnosti, beznaděje, osudové odevzdanosti, ztráta smyslu pro vojenskou čest, dezerci, zradu, kolaboraci s nepřitelem apod.

Nedílnou součástí mravního aspektu bojové pohotovosti je i taková politická a mravní hodnota, jako je cit třídní nenávisť vůči imperialistickému nepříteli a všem reakčním, kontrarevolučním a militaristickým silám současnosti.

Příslušníkům socialistických armád je nutné zprostředkovat poznání, že příslušníci imperialistických armád, bez ohledu na svou třídní příslušnost, slouží monopolistické buržoazii, jsou nástrojem její agresivní politiky a jsou v tomto smyslu i náležitě ideologicky a psychologicky zpracováni.

Pokud bychom chtěli shrnout ve výstižném závěru, v čem spočívá **mravní hodnota bojové pohotovosti a připravenosti** armád socialistického společenství sdružených ve vojenskopolitickém spojeneckém svazku Varšavské smlouvy, spatřujeme ji především v tom, že nutí imperialistické státy brát v úvahu reálný poměr sil, vojenskostrategickou rovnováhu mezi USA a SSSR i mezi NATO a Varšavskou smlouvou, která výrazně limituje imperialistické expanzivní počínání.

Skutečnost, že se USA a jejich atlantičtí spojenci nehodlají s tímto stavem smířit a usilují o znovuzískání ztracené vojenskostrategické a vojenskotechnické převahy, mravní hodnotu bojové pohotovosti a připravenosti socialistických armád dále zvyšuje.

Mravní připravenost a odolnost příslušníků socialistických armád tak spolupřispívá k dosažení nezvratnosti současné vojenskostrategické rovnováhy, v budoucnu i k prosazení nezvratnosti procesu uvolňování mezinárodního napětí.

Z těchto důvodů zvyšování bojové pohotovosti a bojeschopnosti socialistických armád a výchova politicky vyspělých, morálně pevných a společensky aktivních vojáků jsou kategorickými požadavky.

Mravně hodnotový aspekt bojové pohotovosti a připravenosti socialistické armády však není jediným, výlučným, autonomním aspektem. Koexistuje a v jistém smyslu doplňuje a násobí politický, vojenský, vojenskotechnický aspekt bojové pohotovosti a připravenosti armády.

Nalezení adekvátního místa a úlohy mravních sil, zdatnosti, způsobilosti příslušníků socialistické armády mezi ostatními činiteli bojové pohotovosti, připravenosti a síly je nutné řešit konkrétně historicky, nikoli pomocí historických analogií minulých válek.

V dějinách společnosti i válek často docházelo k tomu, že nedostatečné vybavení vojsk zbraněmi a vojenskou technikou mohlo být do značné míry kompenzováno vysokými morálními kvalitami vojáků, li-

doových mas, jež vedli **spravedlivou** válku. Stejně tak armáda s nevalnými mravními kvalitami mohla dosahovat ve válce úspěchů díky rozhodné vojenskotechnické převaze nad nepřítelem.

V současném vojenství — buržoazním i socialistickém — není možné podcenit úlohu ani jednoho prvku vojenské síly státu nebo spojení: ekonomického, vědeckotechnického, vojenského, sociálně politického, mravního.

V rámci komunistické výchovy příslušníků socialistické armády vzrůstá v současnosti nebývale v socialistickém duchu uskutečňovaná mravní výchova. Jejím prostřednictvím velitelé, političtí pracovníci, stranické i další organizace, které se podílejí na komunistické výchově, mohou významně zvýšit úlohu ideové politické, psychologické, vojenskoodborné a vojenskotechnické výchovy vojáků.

Socialistická mravní výchova umožňuje pochopit vojenskou službu, bojovou pohotovost a připravenost socialistické armády v širších sociálních souvislostech, jakými jsou např. vztahy mravní a etické.

Socialistická etika ovlivňuje mravní aspekt bojové pohotovosti a připravenosti prostřednictvím celé řady sociálních funkcí.

Především plní funkci **mravně poznávací**, v jejímž rámci zprostředkovává příslušníkům socialistické armády poznatky o mravní problematice vojenství, války, ozbrojeného zápasu, armády, objasňuje mravní aspekty příčin, podstaty, hodnocení, sociálních funkcí a úlohy války v životě společnosti, etické problémy způsobů a metod vedení ozbrojeného zápasu atd.

Bez zvládnutí mravních aspektů a problémů vojenství, války, ozbrojeného zápasu, vojenské služby atp. lze stěží předpokládat umocnění sociálně politického vztahu příslušníků socialistické armády k výše uvedeným vojenským jevům a procesům.

Na tomto základě, jako svém předpokladu, spočívá funkce **mravně hodnotová**, která souvisí s objasňováním mravní hodnoty socialistické armády, bojové pohotovosti a připravenosti, obrany socialistické vlasti, spravedlivé války, vojenské povinnosti, odpovědnosti, odvahy, statečnosti, hrdinství, obětí a sebeobětování, vlastenectví, bojového soudružství atp. Touto cestou je možné současně vytvářet mravně negativní, záporné postoje k neodpovědnosti, nekáznosti, lhostejnosti, zbabělosti, zradě a dezerci v případné bojové činnosti.

Významnou sociální funkci socialistické etiky ve vztahu k bojové pohotovosti a připravenosti je i funkce **mravně normativní**, regulativní. Socialistická etika a v jejím rámci i vojenská etika přispívá k regulo-

vání mírového života i válečné praxe příslušníků socialistické armády, zejména pokud jde o mravně ospravedlnitelné a mravně neospravedlnitelné způsoby a metody vedení ozbrojeného zápasu.

Opomenout není možné ani funkci mravně integrační, která sjednocuje mravní ideje, názory, přesvědčení, cítění příslušníků socialistické armády ve vztahu k vojenským jevům a procesům, a uvádějí v soulad individuální a společenské zájmy atp.

Neodmyslitelnou funkcí socialistické etické teorie je i **funkce motivující**, stimulující, podněcující, která aktivizuje společensky žádoucí mravně odůvodněné jednání příslušníků socialistické armády v době míru i ve válce.

Relativním završením souboru sociálních funkcí socialistické etiky je **funkce revolučně praktická**, která přeměňuje etické ideje, názory, normy, ideály, cíle a projekty v realitu v podobě konkrétního plnění úkolů

spojených s obranou socialistické vlasti. Touto cestou dochází k objektivizaci, k „materializaci“ mravních idejí, názorů, norem, ideálů, cílů a projektů, k jejich přeměně v jednu z významných společenských sil, v prvek bojové pohotovosti a připravenosti, v mravní způsobilost vojáků k boji.

Socialistické mravní ideje, normy, hodnoty a ideály prostupují duchovními vlastnostmi lidí a spolupodílejí se na utváření rozumového, citového volního i prakticky činného přístupu k zabezpečování bojové pohotovosti a připravenosti armády.

Úloha a vliv socialistických mravních idejí, norem, hodnot a ideálů, které se spolupodílejí na upevňování bojové pohotovosti a připravenosti socialistické armády, jsou zpravidla tím účinnější a efektivnější, čím sociálně politicky, mezinárodně právně i mravně spravedlivé funkce, úkoly a poslání plní socialistická armáda v míru i ve válce.